

Patientsäkerhetsberättelse 2020

Elevhälsans medicinska insats

Åsa Strömberg, Verksamhetschef

Erica Sellerberg, Medicinsk ledningsansvarig

Sofia Lindberg, Psykologisk ledningsansvarig

Ingrid Andersson, Kvalitetskoordinator

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Ansvar för patientsäkerheten	4
Vårdgivare	4
Verksamhetschef	4
Medicinskt ledningsansvarig (MLA)	4
Psykologiskt ledningsansvarig (PLA)	4
Kvalitetskoordinator	4
Samordningsansvarig skolsköterska	5
Skolläkare, logoped och arbetsterapeut	5
Systemadministratör PMO	5
Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal	5
Personalens medverkan i kvalitetsarbete	6
Genomförda patientsäkerhetsåtgärder 2020	7
Bemanning	7
Screeninguppdrag	7
Redovisning av avvikelser	8
Inkomna avvikelser av psykolog	9
Journaldokumentation	9
Inkomna avvikelser av skolsköterska och skolläkare	9
1. Hälsobesök/undersökning	9
2. Journaldokumentation	9
3. Remisser	9
4. Vaccination	9
5. Övrigt	10
Loggkontroll	10
Samverkan	10
Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken (BUP), Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)	10
Barnhälsovården (BHV)	11
Barnhälsovårdens övervikt och fetmateam	11
Kost och restaurang	11
Nationella vaccinationsregistret	11
Synpunkter och klagomål	12
Risikanalys	12

Sammanställning och analys	12
Hälsobesök/undersökning	12
Dokumentation	12
Vaccination	13
Åtgärder efter analys	13
Bemanning	13
Vaccination	14
Journaldokumentation	14
Målsättning för 2021	14

Bakgrund

Alla elever har rätt till elevhälsa (skollagen 2010:800). Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Patientsäkerhetslagen (2010:659) syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård. Vårdgivaren ska bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete för att minimera och förebygga vårdskador. Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren årligen upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det enligt 3 kap 10 § ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som har uppnåtts.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40) 7 kap. 1 § ska patientsäkerhetsberättelse även innehålla uppgifter om:

1. Uppföljningar av informationssäkerheten.
2. Riskanalyser som gjorts.
3. Förbättringsåtgärder som har vidtagits av informationssäkerheten.
4. Utvärdering som vårdgivaren har genomfört enligt 3 kap. 18 § av skydd mot olovlig åtkomst till datornätverk och informationssystem.
5. Granskning som har gjorts av hälso- och sjukvårdspersonalens journalföring.

Ansvar för patientsäkerheten

Vårdgivare

Barn- och ungdomsnämnden samt Bildningsnämnden i Linköpings kommun är vårdgivare för Elevhälsans medicinska insats inom de kommunala skolorna. Vårdgivaren ansvarar för att utse verksamhetschef för de medicinska insatserna i elevhälsan. Vårdgivaren ansvarar för att anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) 3 kap 5 §.

Verksamhetschef

Vårdgivaren ansvarar för att det finns en verksamhetschef som svarar för elevhälsans hälso- och sjukvårdsuppgifter. Verksamhetschefen är ansvarig för att lagstadgade medicinska arbetsuppgifter blir utförda, i annat fall ska det rapporteras till vårdgivaren. Enligt hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) får verksamhetschefen bestämma över diagnostik eller vård och behandling av enskilda patienter endast om han eller hon har tillräcklig kompetens och erfarenhet för detta (4 kap 4 §).

Medicinskt ledningsansvarig (MLA)

Verksamhetschefen får uppdra åt sådana befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter (hälso- och sjukvårdsförordningen 4 kap 5 §). Medicinsk ledningsansvarig (MLA) arbetar på uppdrag av verksamhetschefen och ansvarar för medicinsk kvalitet och säkerhet i den hälso- och sjukvård som bedrivs inom Elevhälsans medicinska insats i Linköpings kommun.

Psykologiskt ledningsansvarig (PLA)

Psykologiskt ledningsansvarig (PLA) arbetar på uppdrag av verksamhetschefen och ansvarar för kvalitet och säkerhet i den hälso- och sjukvård som bedrivs i Elevhälsans psykologiska insats i Linköpings kommun.

Kvalitetskoordinator

Kvalitetskoordinator arbetar tillsammans med verksamhetschef, MLA och PLA för att säkerställa att kvalitetsarbetet systematiskt och kontinuerligt utvecklas och säkras vilket innebär att planera, genomföra, följa upp och analysera

processer och rutiner inom den medicinska verksamheten. Kvalitetskoordinator ansvarar för uppdatering och revidering av metodhandboken.

Samordningsansvarig skolsköterska

Samordningsansvarig skolsköterska stödjer skolsköterskorna i deras arbete så en god vård säkerställs för varje enskild elev samt att hälso- och sjukvårdslagstiftningen följs. I funktionen ingår introduktion av nya skolsköterskor samt arbetsplatsbesök och visst vaccinationsstöd i verksamheten. I funktionen ingår också att anordna verksamhetsförlagda utbildningsplatser för studenter som går specialistutbildning till barnsjuksköterska, distriktssköterska eller skolsköterska.

Skolläkare, logoped och arbetsterapeut

För respektive profession finns samordnarfunktion. I denna ingår b.l.a. att ansvara för nätverksträffar för respektive grupp. Det medicinska ledningsuppdraget för dessa professioner ligger hos MLA.

Systemadministratör PMO

Vid vård av patienter inom hälso- och sjukvården ska patientjournal föras. Systemadministratör för journalsystemet PMO tilldelar individuell behörighet till varje användare samt ansvarar för systematiska och återkommande stickprovskontroller av loggarna enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40). I funktionen ingår att kontinuerligt uppdatera framtagen PMO-handledning. Systemadministratör ansvarar även för utbildning och fortbildning av samtliga användare i journalprogrammet.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) 6 kap har hälso- och sjukvårdspersonal ett eget yrkesansvar och ska bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Var och en ska i detta syfte till vårdgivaren rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Rektor har skyldighet att bemanna i omfattning så att både skolsköterskans och skolpsykologens uppdrag enligt skollagen och hälso- och sjukvårdslagen blir utfört. Ansvar för skolläkarnas uppdrag ligger under elevhälsochefen. På en del skolor har rektor utökat elevhälsochefens uppdrag med logoped och arbetsterapeut vilka också lyder under hälso- och sjukvårdslagen.

Personalens medverkan i kvalitetsarbete

Det är viktigt att hälso- och sjukvårdspersonalen medverkar i verksamhetens kvalitetsarbete.

En arbetsgrupp bestående av skolsköterskor arbetar tillsammans med kvalitetskoordinator med utvecklingen av elevhälsans kvalitetsarbete. Gruppen arbetar med utveckling av metoder och rutiner.

Ett utvecklingsarbete gällande skolpsykologernas insatser har påbörjats. Arbetsgrupperna består av skolpsykologer med ledning av PLA. Arbetet handlar om att utveckla rutiner och metoder inom den psykologiska insatsen.

Genomförda patientsäkerhetsåtgärder 2020

Med anledning av Covid-19 har elevhälsan under 2020 arbetat under prioriterat uppdrag. För skolsköterskor har vaccination och hälsokontroller ingått i det prioriterade uppdraget. Psykologer har prioriterat utredning för att avgöra målgruppsstillhörighet för särskolan. Skolläkare har genomfört skolläkarmottagning utifrån prioriterade ärenden.

Det har varit en omfattande påverkan på verksamheten med anledning av pandemin. Förändringar i arbetssätt med anledning av att hålla ner antalet fysiska kontakter, att gymnasieskolans elever periodvis har fått sin undervisning på distans och ökat tryck på verksamheten både genom centrala riktlinjer och tryck från allmänheten. Det har varit en ojämn arbetsbelastning utifrån ökad frånvaro hos både personal och elever.

Bemanning

Rektor på respektive skolenhet har ansvar för att bemanning finns inom elevhälsans lagstadgade professioner. MLA, PLA och samordnande skolkurator arbetar tillsammans med HR fram ett stöd för rektor i rekryteringsprocessen vid anställning av skolsköterska, psykolog och skolkurator.

På uppdrag av elevhälsochefen görs en sammanställning av bemanningen per skola gällande skolsköterska, psykolog och skolkurator. Målet är att sträva mot en likvärdig elevhälsa på alla skolor och sammanställningen synliggör olikheter och ev. resursbrister.

Screeninguppdrag

Enligt elevhälsans rutin görs testikelkontroll i förskoleklass. 2019 registrerades antalet skickade remisser från elevhälsan till Barnkirurgen. 2020 tog kirurgiska kliniken, US fram en medicinsk rutin för behandling och uppföljning vid inte nedstigen testikel.

Redovisning av avvikelser

Enligt patientsäkerhetslagen 6 kap 4 § är hälso- och sjukvårdspersonal skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Rapportering av avvikande händelser är viktigt i syftet att förbättra kvalitet och säkerhet inom verksamheten. Medicinsk personal rapporterar avvikelser vid risk för vårdskada samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Även andra skador till följd av säkerhetsbrister i verksamheten ska rapporteras. MLA ansvarar för bedömning och analys av avvikelser från skolsköterskor, skolläkare, logopedier samt arbetsterapeuter och PLA ansvarar för bedömning och analys av avvikelser från psykologer. Sammanställning av inkomna avvikelser återkopplas av kvalitetskoordinator till medicinsk personal som ett led i förbättringsarbetet. Under 2020 inkom 54 avvikelser.

Inkomna avvikelser:

Händelse	2017 Antal	2018 Antal	2019 Antal	2020 Antal
Hälsobesök/undersökning	3	5	6	10
Journaldokumentation	12	7	15	22
Remisser	5	2	1	1
Vaccination	11	11	16	14
Övrigt	3	4	3	7
Totalt	34	29	41	54

Inkomna avvikelser av psykolog

Journaldokumentation

Sju stycken avvikelser har inkommit från psykologer. Samtliga avvikelser gäller dokumentation i journal. Enligt rutin ska journal föras senast 14 dagar efter händelse vilket inte gjordes i tre fall. För att föra journal inom hälso- och sjukvård krävs en vårdrelation. I två fall gjordes journalanteckning utan att psykologen hade haft en vårdrelation.

Inkomna avvikelser av skolsköterska och skolläkare

1. Hälsobesök/undersökning

Avvikelserna gällande hälsobesök orsakades i hälften av fallen att det saknades skolsköterska helt eller delvis på skolor. Uppföljningskontroll av fyra elever föll bort pga. att de inte hade noterats i journalsystemets väntelista.

2. Journaldokumentation

Fel vid journalföring är den vanligaste orsaken till att en avvikelserapport skrivs. Under 2020 gjordes 15 stycken för aktuella yrkesgrupper.

Flertalet av dessa avvikelser gäller dokumentation/inskanning i fel elevs journal.

3. Remisser

En avvikelse handlade om remisser skrivna utan vårdrelation i aktuella ärenden.

4. Vaccination

Fel i samband med vaccinationer är den näst vanligaste orsaken till avvikelserapport. Avvikelserna gäller främst att det går för lång tid mellan ordination av vaccination till vaccin ges. Inför vaccination krävs skriftligt medgivande från vårdnadshavare. I ett fall vaccinerades en elev trots att vårdnadshavare avböjt.

5. Övrigt

Avvikelserna handlade bland annat om bristfällig posthantering och icke fungerande medicinskt kylskåp på skola.

Loggkontroll

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40) finns regler för hur kontroll av åtkomst till patientuppgifter (loggkontroll) ska ske.

I journalsystemet PMO dokumenterar skolsköterska, skolläkare, psykolog, logoped samt arbetsterapeut. Varje användare tilldelas en individuell behörighet för åtkomst till patientuppgifter. Systematisk kontroll av loggarna görs på alla användare varje månad av systemadministratörer i PMO.

Samverkan

Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken (BUP), Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)

Samverkan mellan Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken, Barn- och ungdomshabiliteringen och Elevhälsans medicinska insats sker gällande elever som medicinerar mot neuropsykiatriska symtom. På dessa elever görs extra tillväxt- och blodtryckskontroller inom elevhälsan som efter samtycke av vårdnadshavare rapporteras till behandlande läkare inom Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken eller Barn- och ungdomshabiliteringen.

Samverkan sker även kring de barn som tillhör särskolans målgrupp, främst de elever med måttlig till grav intellektuell funktionsnedsättning. Det finns en utarbetad rutin för dialog i samband med mottagande i särskola och möjlighet att ta del av varandras utredningar i samtycke med vårdnadshavare. Samarbetet är under utveckling och dialog.

Samarbetet för en god samverkan mellan BUP och elevhälsan påbörjades under 2019. Dialogen är fortsatt pågående med verksamhetschef och chefsläkare från BUP samt elevhälsochef, PLA och barnpsykiater från elevhälsan. Arbetet är under utveckling. Ett arbete har påbörjats med ett nytt samverkansavtal.

Barnhälsovården (BHV)

När en elev börjar förskoleklass sker ett överlämnande från BVC till Elevhälsans medicinska insats. Överlämning av avslutningsanteckning från BVC sker ofta vid ett personligt besök med muntlig rapportering mellan sjuksköterska på BVC och skolsköterska. För barn med omfattande medicinsk information finns möjlighet för Elevhälsans medicinska insats att låna BVC-journalen till och med årskurs 3. Dialog pågår med verksamhetschef och samordningsansvarig sjuksköterska från BHV samt MLA och samordningsansvarig skolläkare från elevhälsan för att förbättra överlämningen.

Barnhälsovårdens övervikt och fetmateam

Barnhälsovårdsenheten har fått i uppdrag att arbeta förebyggande och behandlande med barn med övervikt och fetma 0-12 år. En del av deras uppdrag är att verka stödjande och rådgivande till bland annat elevhälsan. Skolsköterskor och skolläkare kan remittera friska barn med ISO-BMI 30-34 till enheten.

Kost och restaurang

Skolsköterskan fattar beslut om specialkost om det finns medicinska skäl. Intyg ”*Ansökan om specialkost*” fylls i av vårdnadshavarna och lämnas till skolsköterskan. Skolsköterskan lämnar intyget efter fattat beslut till specialkostansvarig i skolrestaurangen. Intyget uppdaterades under 2020.

För elever med specialkost av andra orsaker än medicinska skäl beslutar rektor.

Nationella vaccinationsregistret

Alla givna vaccinationer i det allmänna vaccinationsprogrammet rapporteras med automatik till vaccinationsregistret hos Folkhälsomyndigheten, via Svevac. Syftet med registret är att få en bättre uppföljning och övervakning nationellt vad gäller vaccinationstäckning, skyddseffekt, utebliven effekt och biverkningar.

Synpunkter och klagomål

Den som bedriver medicinsk verksamhet ska enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, (SOSFS 2011:9) 5 kap 3 § ta emot och utreda synpunkter och klagomål på verksamhetens kvalitet. På linkoping.se/forskola-och-utbildning/elevhalsa/ finns information om att den som önskar kan lämna synpunkter och klagomål direkt till verksamhetschef eller till elevhälsans funktionsbrevlåda. Under 2020 har det inte inkommit några klagomål.

Riskanalys

HPV-vaccin erbjuds nu alla barn i årskurs 5 inom det allmänna vaccinationsprogrammet för barn. En riskanalys har gjorts inför införandet av att även pojkar ingår i vaccinationsprogrammet sedan augusti 2020.

Sammanställning och analys

Hälsobesök/undersökning

Avvikelse gällande hälsobesök har successivt ökat de senaste åren. Det går att göra en koppling mellan inte utfört hälsobesök/undersökning och att det under perioder helt eller delvis saknats skolsköterska på skolor.

Skolsköterskans årliga egenkontroll i åk 3, 6, 9 och årskurs 1 på gymnasiet bidrar till att identifiera de elever där hälsobesök/undersökning av olika anledningar inte blivit utförda och åtgärdas i samband med det.

Dokumentation

Journaldokumentation är en viktig del av den medicinska personalens arbete. För att en god vård ska kunna ges ska journaldokumentation ske skyndsamt enligt patientdatalag. Elevhälsans rutin är att journal ska föras inom 14 dagar efter händelse. För att föra patientjournal krävs en vårdrelation. Antalet avvikelser har ökat under 2020. Det handlar framför allt om dokumentation i fel elevjournal, fördröjd dokumentation samt dokumentation utan vårdrelation. Journalsystemet är begränsat till att bara ha tre journaler öppna samtidigt. Detta för att minimera risken att dokumentera i fel journal. Trots detta sker fel vilka kan kopplas till mänsklig faktor.

Vaccination

För bästa effekt av vaccin är det viktigt att rätt intervall hålls mellan vaccindoser. Ett antal avvikelser beror på att intervallet mellan doser fördröjts. Visst samband mellan skolor med bristfällig skolsköterskebemanning och fördröjda vaccinationer finns. Egenkontrollerna i samband med stadiabyte samt åk 1 på gymnasiet bidrar till att ett flertal elever som inte fått ordinerade vaccinationer har upptäckts och vaccinerats.

Vaccinationstäckningen är god.

Vaccin mot	Vaccinationstäckning läsåret 2019/2020
Mässling, påssjuka, röda hund	99 %
HPV	95,2 %
Stelkramp, difteri, kikhosta	98,6 %

Åtgärder efter analys

Bemanning

De senaste åren har det blivit svårare att rekrytera nya skolsköterskor och psykologer. Det får konsekvenser att det under kortare eller längre perioder gör att skolor står utan. Det i sin tur får konsekvenser för hur uppdraget kan utföras med risk för att även de medicinska uppgifter som enligt hälso- och sjukvårdslag ska genomföras inte blir utförda. Avvikelse rapporteringen gällande hälsosamtal och vaccinationer har båda indikerat brister i samband med att skolor har saknat skolsköterska under kortare eller längre perioder. För psykologerna kan vi härleda en del av avvikelserna till att verksamheten anlitar externa psykologer där vi har svårare att säkerställa och följa upp att utförande psykolog följer gällande rutiner.

Under 2020 tog elevhälsan tillsammans med HR fram ett gemensamt annonsunderlag som stöd för rektor att ha vid rekryteringsprocessen av skolsköterska och psykolog. Arbetet pågår för övriga professioner.

Vaccination

En vaccinationsprocess finns i den medicinska metodhandboken. I den finns riktlinjer att följa gällande förberedelse- utförande och dokumentation vid vaccinationer. Processen är justerad gällande fördröjning av vaccination där skolsköterskan ska vara uppmärksam på tidsintervallet mellan vaccindoser. Det är viktigt att varje skolsköterska är väl insatt i rutinerna kring vaccination. Genomgång av vaccinationsprocessen ingår i introduktion av ny skolsköterska. Inför varje läsårsstart kommer respektive vaccinationsgrupp uppmanas att gå igenom processen för att säkerställa att de följer aktuella rutiner.

Journaldokumentation

När medicinsk personal anställs får dessa en introduktion i journalsystemet samt gällande riktlinjer. De får också fortsatt stöd via nätverksträffar, kompetensutveckling samt individuell handledning vid behov.

Elevhälsans medicinska personal arbetar på uppdrag av rektor. All medicinsk personal har dokumentationsplikt när det finns en vårdrelation. För att öka rektors kunskap planeras en utbildningsinsats på initiativ av centrala elevhälsan till rektorer angående den medicinska personalens krav på journaldokumentation.

Målsättning för 2021

Uppdatera ledningssystemet för samtlig medicinsk personal.

Fortsatt arbete med att ta fram metoder och rutiner för all medicinsk personal.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) 5 kap 6 § ska vårdgivaren regelbundet granska att hälso- och sjukvårdspersonalen dokumenterar i patientjournalen enligt gällande författningar.

Under 2021 tas ett underlag fram som ska utgöra ett stöd för uppföljning och granskning av dokumentationen i journalsystemet.

Gemensam process för central rekrytering av elevhälsopersonal har påbörjats.

Planerade utbildningsinsatser:

Fortbildningsdag för all elevvårdspersonal samt rektorer av jurist gällande regelverket kring hälso- och sjukvårdslagen och skollagen.

Utbildning av kommunjurist och dataskyddsombud angående journalföring och dokumentation för psykologer, skolsköterskor, skolläkare samt kuratorer.